

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29 92

Kam vodijo razmere kmeta?

V Hrašah na Gorenjskem je poročal na zboru absolventov kmetijskih šol tudi g. Zupan iz Nakla. Same številke so bile in te so več povedale kot film.

Nekatere priobčujemo že danes. Iz njih je razviden dejanski položaj našega kmeta.

Za	se je dobilo	
100 l ali kg	pred vojno	danes
mleka	500	100 škat. vžigalce
fižola	35	12 kg sladkorja
"	408	266 kg cementa
krompirja	275	50 škat. vžigalce
detelje	640	200 kg železa
"	26	6 m blaga

Gornja tabela nam pove, koliko blaga je prejel kmet pred vojno in kolik je padec kupne moči danes, če proda 100 litrov ali kg lastnih pridelkov.

Zelo je zanimiva tudi primerjava glede davkov. Predavatelj je navedel sledeče števil-

ke, ki jih je dobil v pogled na podlagi točnih in zanesljivih podatkov:

Plačani davki na posestvu v izmeri 27 ha. Izračunano v kmečke pridelke je za to posestvo plačal lastnik s sledečimi količinami blaga:

Pred vojno:	Po vojni:
1900	2400 l mleka
2364	4800 kg krompirja
433	1200 kg fižola
81	300 kg detelje
325	600 kg goveje živine žive teže

Poročevalec omenja, da velja ta primer za posestvo, za katero se plačuje samo zemljiški davek, in za občino, katere doklade znašajo le 45 odstotkov.

Znani so očitki, češ, da se kmet pritožuje le iz navade. To »navado« gornje, iz resničnosti življenja vzete številke drugače potrjujejo in povedo. (»Gorenjec«.)

Važna gospodarska vprašanja

Kako se je časih kmet veselil jeseni, ko je brez težav in dobro vnovčil svoje pridelke, a kakšno razočaranje mu povzroča danes. S stisnjenimi zobmi jo preživlja, saj ve, da mora biti prav zelo zadovoljen, če mu sploh še kdo odkupi jesenske pridelke, cene pa sam že sploh ne upa postavljati.

Da, prav res je, da je kmetijstvo po vsem svetu v veliki krizi in da se ima boriti po večini držav z večjimi ali manjšimi težavami. Toda kmet se je že do grla naveličal takih cenovnih tolažb, kajti on prav dobro ve, da so te stiske po raznih krajih prav različne in da se nekatere dajo težko odpraviti, a so tudi druge, ki ne morejo povzročati kakih resnih ovir. Skrajni čas bi zato že bil, da nam nehajo priporočati za zdravilo le potrpežljivost, kajti vsak kmet danes čuti, da pri tem propada.

Naštejmo kar po vrsti stvari, o katerih je samo od letošnjega poletja naprej pisalo vse naše časopise:

Za naše Štajersko je prav zelo važen vir dohodkov sadje. Letos je obrodilo posebno lepo in imeli smo tudi priliko, da bi ga izvozili jako velike količine v Nemčijo ter po prav zadovoljivi ceni. Toda ves izvoz sadja so

zadrževali toliko časa, da se ga je mnogo pokvarilo, da so cene prav izdatno padle in da je postal še izvoz omejen. Koliko milijonov dinarjev je pri tem naš štajerski kmet izgubil je komaj mogoče preceniti.

Drugič: Francozi so naši prijatelji in zavezniki. Francija uvaža vsako leto par sto vagonov sadja in čeprav smo prijatelji ter je tudi prevoz v Francijo razmeroma lahek in

cenen, nam je za drugo polovico letošnjega leta omogočila uvoz komaj kakih 25 vagonov jabolk, dočim jih bo lahko uvozila polovico manjša Avstrija, katero vežejo s Francijo tudi vsaj za polovico hladnejše vozi, baje lahko celih 100 vagonov. Kdo bi mogel razumeti, zakaj daje država, ki še ima za našo prijateljico in zaveznico, drugi državi neprimerno večje ugodnosti nego nam?

Tretjič: Italija uvaža silne množine lesa vsako leto. Deloma ga rabi za svoje potrebe, deloma ga pa z lepimi dobički prodaja naprej in sicer tja, kamor bi ga lahko tudi sami prodajali in bi tako sami spravili dobiček, ki ga sicer vtaknejo v žep Italijani. Zadnja leta je pa začel naš izvoz lesa v Italijo strašno padati, kar silno občuti zlasti slovenski kmet. Tolče nas namreč na italijanskem lesnem trgu Avstrija, kjer so uvedli za prevoz in za izvoz vse mogoče olajšave, dočim pri nas teh ni mogoče priboriti. Tako je naš kmet ob svoj najvažnejši dohodek. Kje so vzroki, da ne uživa naš izvoz lesa vsaj pri nas doma in vsaj istih ugodnosti kot jih uživa avstrijski v Avstriji?

Četrtrič: Slovenci brez industrije kratko in malo živeti ne moremo, o čemer smo nedavno že obširneje pisali. Mi potrebujemo novih tovarov in razširjenje starih, da bo naše ljudstvo sploh moglo živeti. Toda pred kratkim smo brali v objavljenih poročilih o zborovanju industrijskega odseka naše Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, da se delajo tej novi industriji v Sloveniji hude težave in ovire ter da je na ta način propadlo že več načrtov za osnovanje novih industrij, čeprav nima niti ena

pokrajina naše države toliko naravnih pogojev za razvoj industrije kot ravno Slovenija. Zakaj še to?

Petič: Naši obrtniki so v obupnem položaju. Posebno propadajo na vsej črti čevljarji, ker jih izpodriva čevljarska industrija. Pred par leti je začel siliti v našo državo znani češki čevljarski industrijalec Bata. Na tisoče čevljarskih obrtnikov je prošlo in rotilo, naj se mu ne dovoli vstopa, slikali so pogubne posledice za vso domačo čevljarsko obrt in industrijo. Toda zamaš! Bata je prišel, sezidal velikansko tovarno in danes je na cesti na tisoče pridnih čevljarjev.

Tako bi lahko naštevali še naprej. Naš kmet, naš delavec in naš obrtnik so v vedno hujši stiski in drve v vedno večjo bedo. Dolžnost naše gospodarske politike bi bila, da pomaga in prisloki na pomoč vsaj tam, kjer lahko kaj ukrene. Res je; v marsikaterem pogledu smo brez moči, kolikor je kriza našega gospodarstva res v tesni zvezi s svetovnim gospodarstvom, toda le v premnogih primerih so vzroki za sedanje žalostno stanje tudi pri nas samih. In vsaj te vzroke, ki bi jih lahko odpravili, ki tiče v naši lastni brezbriznosti in v naših lastnih napakah, ki jih pozna vsak otrok, bi pa menda že morali odpraviti. Če samo s tem bi bila naša gospodarska stiska mnogo olajšana.

Neresnico govori tisti, ki trdi, da je naša kriza le posledica svetovne gospodarske krize in ki prepričuje lahkoverneže, kako težavna in zapletena so ta vprašanja. Samo deloma, le premnogo vzrokov smo pa zakrivil čisto sami in sami smo krivi, če je kriza pri nas prav po nepotrebnem hujša nego drugod.

Paberki

Streznil se je, Amerikanec Viktor Herrer je svoj čas ruske sovjete koval v zvezde. Pa je prenehal, ko je preživel mesec dni v Rusiji. Po povratku iz boljševiškega raja je napisal: »Ruski narod je suženj, ki živi v najstrašnejši revščini. Tam ne vlada socializem, ampak najkrutejše tiranstvo.«

Iskrenost. — Francoški komunistični list »Humanite« piše o katoliški Cerkvi tudi to-lo: »Učena raziskavanja, ki jih vodi katoliška Cerkev na temelju zgodovinskih dokazov, nas silijo k priznanju, da imajo katoličani v rokah orožje, ki ga ne smemo omalovaževati.«

Razočarani Američanki. Dve Američanki sta prepotovali Ukrajino, Kavkaz in Turkestan. Ko sta se vrnili domov, sta izjavili: »Komunizem je lepa reč na papirju. V resnici pa je komunizem nadloga, da si tega človek ne more nikdar misliti.«

V vsako hišo Domoljuba!

RAZGLED PO SVETU

To je bila junaška smrt

Med misijonarji se vedno dobe junaki, ki neustrašno umirajo za svoje velike cilje. Tako evropske časopise le preveč rado molijo o izrednih junaških dejanjih katoliškega misijonarja, ki se je ves žrtvoval za idejo ljubezni do bližnjega.

Mladi Alcañan Wintz je bil šele 24 let star, ko je kot duhovnik stopil v misijonsko službo in bil poslan v afriško Senegalijo. Tam je med duhovno botnimi in pomoči potrebnimi deloval dolga desetletja. Največjo skrb in ljubezen pa je posvečal gobavcem, kateri so izmed vseh nesrečnikov gotovo najbolj nesrečni. Siromaki gnijejo ob živem telesu in pri polni zavesti dolga leta ter so ob enem izobčeni ne le iz vsake družbe, ampak so z njimi pretrgane tudi vse vezi krvnega sorodstva in srčne ljubezni. Tem siromakom se je junaški Wintz vsega žrtvoval, jim stregel, jih tolažil, poučeval ter zanje skrbel. To je bilo resnično junaštvo človeka, ki se je zavedal, da bi pri tem svojem junaškem delovanju mogel sam postati žrtev ter strašne bolezni. In zgodilo se je, da se je misijonar p. Wintz res nalezil gobavosti med svojimi gobavci. Njegovi predstojniki so ga takoj poslali v Pariz, da bi ga tam zdravili in ozdravili najbolj sloveči francoski zdravnik. Toda vse prizadevanje je bilo zaman. Ju-

naška dejanja tega patra so v francoski javnosti vzbudila veliko občudovanje in sama francoska akademija ga je leta 1932 odlikovala. Pa vse to je za p. Wintza bila le majhna tolažba, ker vedel je, da mora umreti, ko je zdravniška veda nad njim obupala.

Vendar mož tudi v tej zavesti ni klonil, ampak je vedno mislil na svoje uboge gobavce. Ko je zvedel, da je umrl dušni pštir v koloniji gobavcev »La Dasirode« v Guadelupi, je takoj sklenil, da sam prevzame njegovo mesto. Zadnja leta svojega življenja, ki so mu še ostala, je hotel prebiti in končati med gobavci. Sedaj prihaja poročilo, da ga je smrt zvela iz kroga njegovih sotrpnikov, za katere je deloval in zaradi katerih je umrl.

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremijo denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: 30 RUE DE BRUXELLES. FRANCIJA: 15 117-94 PARIS. HOLANDIJA: 15 145-88 VAN DER BEEK. LUKSEMBURG: 30 5967 LAZARIBERG. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobil. Redovniki-trapisti so odprli v kanadski pokrajini Quebec, poljedelsko šolo, ki je bila proglašena te dni za oddelek vseučilišča v Montrealu. — V katoliško cerkev je bil sprejet znani angleški zrakoplovec lord Sempill. — Tudi sedanja španska vlada katoličanom ni naklonjena, zato so katoliške družine začele same bolj skrbeti za krščansko vzgojo svojih otrok. V par mesecih so otvorili katoličani sami v Madridu 70 novih katoliških šol, 180 jih je pa še doslej bilo v Madridu in okolici. Nad 40.000 otrok se vzgaja samo v madridski okolici v pravem katoliškem duhu. — Leta 1844 je bilo v Angliji in Walesu okrog 45.000 katoličanov s 700 duhovniki in 500 cerkvami. Danes je na istem ozemlju 3 milijone katoličanov, 2196 večjih in manjših cerkva in 4820 duhovnikov. — 600 novih cerkva in 2600 drugih cerkvenih zgradb so dovršili v 8 letih v Čikagu pod vodstvom tamošnjega nadškofa-kardinala Mundeleina. V tem času so ustanovili 80 novih župnij. — Neki nemški list piše, da se v Nemčiji katoličani dvakrat bolj množijo kakor protestanti. Tako je danes poleg 40 milijonov protestantov, že 21 milijonov katoličanov. —

AVSTRIJA

s Razno. Zlato poroko so obhajali Jugovi stariši v Zvabeku. — V kratkem razdobju sta umrli profesor Blaž Kraiger in njegova soproga Adela v Stebenu pri Globasnici. — Na Dunaju so odkrili tajni tiskarni marksistov in hitlerjancev, ki sta tiskali prepovedane časopise. — Novici v zvezi s 2 tiskala s Dollinsoyev sliki so prišli koncem oktobra v pro-

met. — Pogorel je Narodni dom v St. Jakobu v Rožu. — Odposlanstvo koroskih hitlerjevcev je došlo na Dunaj in prosilo kanclerja za sodelovanje v domovinski fronti na temelju brezkompromisnega stališča neodvisne, svobodne in kričanske avstrijske republike. —

ITALIJA

s 327 italijanskih senatorjev je vložilo vprašanje na zunanjega ministra zaradi preganjanja italijancine na angleškem otoku Malti. Dobro bi bilo, da bi podobno vprašanje vložil kdo v angleškem parlamentu zaradi nečloveškega postopanja z narodnimi manjšinami

ANGLIJA

s Izid občinskih volitev. Te dni so bile v nekaterih angleških mestnih občinah občinske volitve. Doslej je znan sledeči zaključek: Delavska stranka je dobila 203 mandate, konservativna stranka je dobila 13 mandator, izgubila pa 109, neodvisna delavska stranka je dobila 5 mandator, izgubila pa 74, liberalna stranka je dobila 4 mandate, izgubila pa 34. Komunistični kandidati so povsod propadli.

KITAJSKA

s Zopet so ubili katoliškega redovnika. Iz kitajske je došla vest, da je bil v vikarijatu Anking ubit od boljševiške bande misijonar o. Desitej Loper iz Družbe Jezusove. Bil o u je 35 let. Vatikansko uradno glasilo »Osservatore Romano« dodaja tej novici sledeče: »Ne moremo drugače, kakor da tudi v tem slučaju povdarimo: to so napravili pri-

staji Karla Marksa, ki se toliko hvalijo s svojim človečanstvom. Žalostni dogodek zopet jasno dokazuje, da je njihova samohvala občajna laž, a njihovo pravo aliko kaže, to krvavo dejanje, ki ga lahko pritisajemo k podlini globinom zlozlasne ruske čeke.«

AMERIKA

s To ja ono. V Clevelandu so umrli 45-letni Anton Bobnar iz Brezove rebr pri Ajdovcu, 56 letni Frank Lenče iz Stepanja vasi pri Ljubljani, 47 letna Marija Janežič roj. Lukec od Dev. Marije v Polju, 20 letni John Spenko, 49 letni Anton Matjusič, doma nekje iz Istre. — V Chisholm Minn. je preminul Anton Novak iz Laz pri Ribnici. — V Jolietu Ill. je odšel v večnost 64 letni Martin Slak od št. Vida pri Stični. Našli so ga zjutraj mrtvega v postelji. — V Milwaukee je zapustil solzno dolino Matija Sigonja, doma nekje iz Bele Krajine. — V Oglesby Ill. so pokopali Barbaro Grovat. — V West Newtonu pa je zapel mrtvaški zvonec 73 letni Marjani Hostnik iz Podreč pri Medvodah. — Ubit je bil na cesti blizu Bridgeville Pa 42-letni Jak Japelj, doma iz Postojne. — V Calumetu Mich. je umrla 61-letna Margareta Šimec. — Istotam je preminula 74 letna Ana Tomec. — V Njyorku je umrla na operaciji Margareta Srlec. Ko je njena prijateljica Marija Lenarčič zvedela žalostno novico, jo je tako potrla, da je revo zadela kap in je umrla. — Za kapjo je umrl v Milwaukee Janez Dragan iz vasi Viški vrh, fara Trebelno na Dolenjskem. — V Sheboyanu je odšel v večnost Leo Majcen st. Istotam je preminul Frank Govek. — V Osaže, West Virginia, je odšel v večnost 46 letni Jak Perko iz Petelinj pri St. Petru na Krasu. — V Forest City Pa je zapustil solzno dolino 45 letni Karl Žigon iz Logatca. — V Govanda N. I. je odšel na drugi svet 39 letni Anton Zore iz Dolenjskega. — V Walkerville Mont, je umrl 34-letni rojak Frank Mlečnik iz Dornberga pri Gorici.

DROBNE NOVICE

3,613.000 prebivalcev je imela 1. januarja 1934 ruska Moskva. (L. 1913 samo 1,600.000.)

16.000 m visoko se je dvignil v zrak v Ameriki Jean Piccard s soprogo, brat znane ga Piccarda.

154 let je baje star neki kmet v bližini ruskega Batuma.

Velika letala, ki bodo imela tudi topove, je naročil angleški vojni minister.

Dva milijona kitajskih kmetov je letos že umrlo za lakoto. Drugod pa sežigajo žito.

Posebno ministrstvo za civilno letalstvo ustanove v Angliji.

Velik vihar je zopet divjal v Indiji; 200 ljudi mrtvih, 5000 hiš porušenih.

Zopetno uvedbo dveletne vojaške službe zahteva češkoslovaški vojni minister Bradáč.

Kot protizakonita je bila proglašena hitlerjevska stranka v Južni Afriki.

Nov kovan denar po pet frankov je dala v promet francoska vlada.

Okrog pet milijonov poljev pojedjo letno v Franciji.

300 milijonov je na svetu neporočenih žensk.

Za člana mednarodnega Rdečega križa je sprejeta tudi Rusija.

Pet milijonov stotov krompirja so darovali nemški kmetje pomožnemu skladu za preskrbo prebivalstva čez zimo.

Veletok resnice...

Nedavno je zapisal sevilski kardinal Illudair merodajnim krogom tale poziv: »Velemoč nekrščanskega tiska (časopisov, knjig, brošur, letakov...) mora katoličane glasno opomniti, naj se žrtvujejo za katoliški tisk. Valu zmote je treba nasproti postaviti veletok resnic!»

K dobremu tisku, ki širi resnico in pravico, hkrati pa zatira zmote, prevaro in zvijačo, spadajo ne le katoliški dnevnik, marveč tudi katoliški tedniki in mesečniki. Med poslednjimi naj zelo toplo omenjamo predvsem našega »Bogoljuba«, ki že 32 let obiskuje slovenske družine kot poučevalec, svetovalec, tolažitelj, prijatelj in učitelj v verskih in cerkvenih zadevah.

Pravec temu družinskemu ilustriranemu listu, ki so si ga kot svoje glašilo osvojile tudi Marijanske kongregacije, je izražen v imenu in lepem nazivu »Bogoljub«. Ali ni v tem geslu obenem program za vsakega vernega Slovenca?! Ali ni končni cilj človekov navezan na spolnjevanje onega glavnega ukaza v zapovedi: »Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem...?!« Ta zapoved je prva in poglobljena linija, ki se je »Bogoljub« drži. »Bogoljub« torej pomaga ustvarjati bogoljube.

Ce opozarjamo tudi v »Slovencu« na ta odlični slovenski versko-kulturni mesečnik, ki si je v teku let priboril vstop ne le v vse naše dobre družine po deželi, marveč ga vidimo tudi na mizah naših intelektualcev, v čakalnicah zdravnikov, v vseh boljših knjižnicah in čitalnicah, storimo to v prepričanju, da pripravljamo pot pravi blaginji našega naroda in da služimo domovini, ki bo močna, trdna, vztrajna le tedaj, ako bo naslonjena na nemajno težišče vere in verskega udejstvovanja.

»Bogoljuba« toplo priporočamo tudi zato, ker ga krasi številne izbrane slike v najfinjšem bakrotisku. Priporočamo ga danes zlasti tudi onim cenjenim čitateljem »Slovenca«, ki »Bogoljuba« po n trdnji vrednosti in odlični opremi še ne poznajo. Ti in vsi, ki jim je »Bogoljub« znan komaj po imenu, naj ga zahtevajo na ogled.

»Bogoljub« je imel v zadnjih letih naklade do 35.000, dokler so ga smeli naročati vsi Slovenci in Hrvati, ki so zdaj pod Italijo. Ker je pa sedaj tudi cerkvenim listom pot čez mejo zabranjena in ga organi italijanskih oblasti naročnikom ne dostavljajo, je tako 5000 slovenskih naročnikov ostalo brez priljubljene jim lista. Kako bridko tožijo in prosijo, naj jim pomagamo do lista, toda ustreci ne moremo.

To število moramo nadomestiti in nabrati drugod: zato bodi »Bogoljub« toplo priporočen vsem in povsod, kjer prebivajo svobodni Slovenci. Naj ne bo hiše in ne družine, kjer bi ne imeli tega vzgojnega pomočnika in kašipota v versko-kulturnem življenju. Koliko izdamo danes za dnevno in drugo časopisje, za razne knjige, ki so seveda tudi potrebne; na časopis, ki naj nas usmerja na onostransko življenje, pa mnogi pozabijo. Ali ne čutimo, kako plitvo in prazno ostane ponajvečkrat srce in kako polna je glava bežnih, vsakdanjih vtisov, ko odložimo dnevnik!? Nehote si zaželimo zlasti v bolj prostih, urah tudi beriva, ki blaži, ki ustreza notranji, dušni potrebi, ali ki daje nujna navodila v najvažnejših vprašanih človeškega življenja, in nudi tudi pojasnila o gibanju na torišču vesoljne Cerkve v besedi in sliki.

Na zborovanju, ki so ga imeli voditelji in učitelji angleških gospodarskih zavodov v Londonu te dni, je šef trgovinskega resora v svo-

To je tako preprosto!

zvečer

Polovico vsega dela si prihranite — tako preprosto je pranje po Schichtovi metodi. Čez noč namočite perilo z Žensko hvalo. Drugo jutro ga operite s Schichtovim terpentinovim milom. In vse bo lepo belo.

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI
METODI

DOMAČA IZDELKA

ST. 3. 2-34

zjutraj

jem značilnem govoru izjavil, »Da je vsaka vzgoja, ki izključuje duhovne vrednote, pomanjkljiva.« — Prav tako lahko rečemo, je tudi vzgoja, ki nam jo danes nudi dnevno časopisje.

KAKAO ZA 4 OSEBE 1

Pridna gospodinja skrbi, da so člani njene družine vedno krepki in zdravi. Zato jim nudi za zajtrk skodelico kakaoa. Posebno slašten in tečen je **Mirim kakao**, ki ga dobite pri vsakem trgovcu. Zavitek **Mirim kakao** za štiri osebe velja samo Din 1.-.

pisje, daleko pomanjkljiva, včasih pa celo škodljiva (kakršnen je pač dnevnik). Zato pa resen človek ne more in ne sme izključiti lista, ki mu naj bi bil mentor v versko-cerkvenih zadevah. In tak mentor bodi »Bogoljub«!

Poljski cigán Mihael Krdiek, ki je bil na ciganskem skupščini poljskih cigánov izvoljen za »kralja poljskih cigánov«. Ta »kraljevska volitev« je bila v gozdu pri Lodzu na Poljskem. Novi »kralj« pa ni zadovoljen le z naslovom, ampak hoče imeti tudi prestol in deželo. Kakor znano, so cigani prepričani, da je njihova prvotna domovina Indija, kar je morda res, ako ni morda Egipt. Novi »kralj« se je odločil za Indijo. Zato hoče prositi angleškega kralja, naj prepusti poljskim cigánom del zemlje ob reki Ganges v Indiji, kamor bi se preselili in ustanovili svojo državo.

KAJ JE NOVEGA

Pomagajmo tudi mi najpotrebnejšim!

Preteklo zimo je avstrijski zvezni kancler — zdaj že pokojni — dr. Dollfuss izvedel zimske akcije v pomoč potrebnim. Zbralo in razdelilo se je nad deset milijonov šilingov, to je okrog 80 milijonov dinarjev.

Tudi pri nas je nešteto revežev in njih družin, ki dobesedno stradajo, in sicer brez svoje krivde. Bolj kot vse drugo, je potrebna pomoč takim ljudem. V vzpodbudo na vse strani priobčujemo oglas sedanjega avstrijskega zveznega kanclerja za letošajo pomožno akcijo. Glas se:

Mislite na vaše, lakote in mras inpeče so državljane, ki so brez sredstev izročeni huđi zimi! Pomagajte, kjer morete, pomagajte, koder ne morete! Lopolnite svojo socialno in krščansko dolžnost napram svojim bližnjim! Obračam se v prvi vrsti na one, ki imajo premoženje, posestva in dohodke. Darujte hitro, darujte bogato! Tako delate zase in za svoje družine. Obračam se na naše pridne kmete, kateri so bili v vođini pokrajin naše države deležni dobrega pridelka. Iz domačega gospodarstva naj se pokrije mizo revežev in jim zakuri

sobo. Obračam se na javne in zasebne uradnike, na upokoјence in na osebe v prostih poklicih. Dajte del svojih dohodkov potrebnim, s temi si zavarujete svoje plače in pokojnino! Obračam se do delavstva v industriji, trgovini, obrti in poljedelstvu, ki imajo delo in zaslužek. Pomagajte svojim nesrečnim tovaršem, katerih potrebo sami najbolje poznate, nositi težko usodo! Če prispeva vsak hlapec, dekla in pomočnik, če da vsaka dekla in služkinja samo majhen del svojega zaslužka, izdatno omili revščino in potrebo. Obračam se na žene, katerih najlepša naloga je v skrbi za ljubljene svoje. Delite svojo krivdo tudi revežem in nosite tudi v njihove kočice nekaj veselja! Obračam se na svoje sodržavljane vseh stanov. Nikdo naj ne manjka, če gre za pomoč! Prostovoljno hočemo z združenimi močmi najti sredstva za odpomoč v zimi in tako izpolniti sveto oporoško našega blagopokojnega kanclerja dr. Dollfussa. Tako bomo hkrati sodelovali na velikem delu, ki ga je zasnoval on za nas in naše otroke — na obnovitvi naše države.

DOMAČE NOVICE

d Cenjene naročnike, ki iz ka kršnegakoli vroka še niso poravnali naročnin, ne na naš list do konca tokečega leta, vljadno opozarjamo, da je ta številka zadnja, ki je prejšnje. V lastno korist naj tedaj vsak, ki se štiti s tem prizadetega, takoj po prejemu te številke odpošlje zaostali snesek naročnin.

d Trideseti dan smrti za pokojnim kraljem Aleksandrom se obhaja s posebno žalno svečanostjo v cerkvah v petek, dne 9. novembra 1934.

VINA za vse prilike naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani

d Kmetovalci-doliniki se opozarjajo, da se imajo predpisi uredbe o zaščiti kmečkih dolgov točno izvajati in da mora biti prvi obrok v višini 6 odstotkov dolga plačan do 15. nov. 1934. Za posledice, ki bodo nastale za one, ki bi ne izpolnili tozadavnih zakonitih predpisov, bodo zamudniki sami odgovorni.

d Najdbe iz 3. in 4. stoletja po Kristusu. Delavci, zaposleni na cesti pri Visokem v Bosni, so pod zemljo našli na 18 m dolg zid. O tem je bila takoj obveščena uprava sarajevskega muzeja, ki je na lice mesta takoj poslala veččaka Sergijevskega. V zidu so našli predmete iz 3. in 4. stoletja po Kristusu ter več kosov opeke. Sergijeviski je mnenja, da se v bližini nahajajo rimske zgradbe in bo preiskal ves kraj.

d Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

d Kuga divja med perutnino v zlatarskem okraju na Hrvaškem. Danes je žival še zdrav in vesela, jutri postane otožna, tretji dan pa pogine. Mnogi gospodarji imajo veliko škodo, ker jim je takorekoč čez noč poginila vsa perutnina.

— Kdor se hoče obraniti svežega in zdravega, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrokom kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnice dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josef« vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odjaja

Mešana jugoslovansko-rumunska donavska komisija je imela svoj letošnji sestanek v Vršu. Med drugim so razpravljali tudi o vprašanju zgraditve velikega železniškega mostu čez Donavo pri Oršovi. Neka francoska družba se je namreč ponudila, da bi bila pripravljena zgraditi most pri Oršovi za približno 300 milijonov frankov. Sprejeli so načeln sklep, da se sprejme ta ponudba francoske družbe.

d Posrečena lov. V Zatonu pri Šibeniku so tankjši ribiči ujeli v enem samem uspešnem lovu nad 2000 tun. Nekateri ribe so težke nad 100 kilogramov.

d Za semenake štito ni carine. Ministrstvo je odredilo, da je carine prost uvoz semena evotične in žita (pšenice, rži, ječmena, ovsa in turščice), nadalje riža v zrnu in sočivja (n. pr. fižola, graha itd.) v zrnju, kadar se uvažajo zaradi pridelovanja boljših vrst teh rastlin.

Zlatorog
terpentini
olajša pranje.

ZAHVALA

Podpisana se iskreno zahvaljujem za poslano mi podpero en tisoč dinarjev, ker mi je ogenj uničil hišo.

V teku petih dni po požaru sem že prejela od uprave »Domoljubac« prvo in največjo pomoč, za katero se zahvaljujem s hvalečnim srcem ter priporočam vsakemu čitatelju »Domoljubac«, naj postane letošnji naročnik, ker v nesreči je »Domoljubac« prvi pomočnik.

Benetek, župnija Cezanjevi pri Ljutomeru, dne 1. novembra 1934.

Aleksija Bagja, s. r., posestnica.

OSEBNE VESTI

d Za novega belgarskega poslanika v Beogradu bo najbrž imenovan Dimo Kazasov.

d 60 let je dopolnila slovenska pisateljica ga. Minka Govekarjeva.

d Za profeta v Pinju je imenovan g. Ivan Greif, provizor v Turnišču. — Zupnijo Sv. Petra pod Svetimi gorami je dobil g. Ivan Rančigaj, kaplan v Smarju pri Jelšah.

d Ispadli senatorji. Na seji senata je bilo izrečanih 23 senatorjev, ki prenehajo biti v smislu zakonskih določil senatorji. Iz Dravske banovine so bili izrečani: minister dr.

Novak, dr. Rajar in dr. Ravnihar. Dravska banovina ima torej do novih volitev le te senatorje: Ivan Hribar, dr. Gregorin in dr. Rožič, ki so bili imenovani ter od izvoljenih dr. Ploj.

d Neyarno je obelci Voja Marinkovič, minister brez listnice v sedanji vladi.

d 83 let je dopolnil bivši kranjski deželni g. Fran Šuklje na Kamnu pri Novem mestu. Bog ohrani g. jubilarca do skrajnih mej človeškega življenja!

d Osemdesetletnice rojstva je praznoval oni dan Ljuba Babič-Gjalski, eden največjih hrvaških pisateljev. Živijo!

d 60 let je dopolnil znani šolnik in mladinski pisatelj Josip Brinar v Studencah pri Hrastniku. Naj deluje v prosep domovine še mnogo let!

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin: čim več jih ima, več velja Radenski Zdravilni vrelce. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radensko, pa se boste takoj odločili ter odšli vredno in povsod zahtevani izredno Radenski Zdravilni vrelce. Zabeležite obilno brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Salina Radenci.

Prošnje za uvozno dovoljenje vložne kmetije pri okrajnih načelnstvih, zadruga pa preko svoje Zveze.

d Letošnja letina oljk je zelo slaba, trdijo dalmatinski kmetje. Veliko škode na oljkah so napravile mušice in črvi. Kmetje bodo letos komaj tretjino tega pridelali, kar so lani.

d 1.300.000 Din za javna dela je ukazal finančni minister draveki banovini, ki je dosedaj dobila v omejeni mneni še 6 milijonov dinarjev.

d Odstopil je minister za pravosodje g. Boža Malakunović. Za začasnega namestnika je postavljen kmetijski minister dr. Kojčič.

d Kmečki magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mesnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

d Preiskava o strašnem slučaju v Marseju je nekako zastala, čeprav so že zaprli nekaj oseb. Preiskava bo prišla v tok, ko bodo zaprte izpraševali vpricho Paveliča in Kvaternika, ker ni verjetno, da bi Italija ta dva glavna povzročitelja umora izročila, predtuga francosko sodišče, da se zaprti napadalec prepeleje v italijanski Turin in tam z oči v oči s Paveličem in Kvaternikom ponove svoje obtežilne izjave.

d Občinski svet v Banja Luki je dovolil 500.000 Din za postavitve spomenika umrlemu kralju. — Za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru v francoskem Marseillou bo štiviloval tamošnji občinski svet 150.000 Din.

d Tako je prav. Občinski svet v Travniku je sklenil, da zgradi mesto spomenika v spomin na pokojnega kralja dom za reveže.

d Aleksandrova cesta na morje. »Tegovski list« priporoča kot najlepši spomenik na pokojnega kralja Aleksandra zgraditev lepe moderne ceste, ki naj zveže Slovenijo z morjem.

d Pri Ishljasi sledi na kozarec naravne »Franz-Josefovce grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno izrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d Za ubožni sklad mornarjev je v počastitev spomina kralja Aleksandra dovolila Jadranske plovidba 50.000 dinarjev.

d Za zgradbo poslopja vseučiliške knjižnice v Ljubljani je odobrill minister za prosveto kot prvi obrok znesek 1 milijon dinarjev. Vlada je ta znesek vnesel v proračun na pobudo pokojnega kralja Aleksandra, ki je kakor znano, ljubljanskemu vseučilišču pokrovitelj.

d Čast komur čast! Te dni je umrl narodni poslanec Vasilij Grdjič. Med vojno je bil zaradi svojega narodnega delovanja obsojen na smrt, pozneje pa pomilosten na dosmrtno ječo. Oslobojenje mu je prineslo svobodo.

d Nekaj kar še ni bilo! Rdeče serge odoje Din 75.—, klot-klot odoje Din 90.—. Ne zamudite priliko! Stermeck, Celje.

d Nove župnije v belgrajski nadškofiji. Upoštevajoč duhovne potrebe katoliškega življenja, je belgrajski nadškof ostavil novo župnijo sv. Barbare v Ravni Reki. Sedaj šteje belgrajska nadškofija 13 župnij, in sicer v Beogradu pet (Kristus Kralja, Bl. Dev. Marije, sv. Antona, sv. Cirila in Metodja, sv. Petra), nato v Smederevu, Nišu, Kragujevcu, Šabcu, Zaječaru, Kraljevu, Boru in v Ravni Reki. Polog tega je še samostojno dušnopastirstvo v Valjevu.

d »Znanost nas je privedla do tega, da danes ne moremo več biti ateisti (brezbožni-

Popolen učinek
dosežeš samo tedaj,
če raztopiš Persil
v mrzli vodi

Persil varuje perilo

Za namakanje perila vzemi Henkel!

ki) ali agnostici (ljudje, ki trdijo, da o Bogu ne vemo ničesar gotovega), ampak da priznamo Stvarnika,« je izjavil veliki učenjak dr. Pupin na svojem predavanju dne 14. avgusta 1927 na čikaški univerzi v Ameriki.

d Opozarjamo cenjene čitatelje, ki bolehalo na boleznih srca, jeter, ledvic, žolčnih in želodčnih kanalov, da uživajo stalno Radenski Zdravilni vrenki, ki je tudi izborna pijača sam zase ali pomešan z vinom.

d Nemško zadrugištvo v Jugoslaviji je jako dobro razvito. Obstojata že 10 let, a šteje že 318 zadrug. Te se delijo na: 5 osrednjih zadrug, 128 kreditnih in gospodarskih zadrug z omejeno zavezo, 9 kreditnih in gospodarskih zadrug z neomejeno zavezo, 17 drugih kreditnih zadrug, 99 svinjorejskih in vnovčevalnih zadrug, 8 živinorejskih, 18 dobroteljskih, 7 mlekarjskih, 2 električni, 5 prodajnih in nabavnih in 20 drugih zadrug. V teh zadrugah je včlanjenih okrog 30.000 članov, to je jedro nemškega kmetijskega probivalstva. Teh 30 tisoč članov obdeluje 375.000 hektarjev polja, oden povprečno 22 oravov.

d Pogodbe za dobavo 12 milijonov kilogramov tobaka je naša monopolska uprava sklenila z neko skupino nemške cigaretnice industrije.

d Vsa vojaška pojavnost v katerikoli zadevi dobite proti malonostnemu plačilu pri Per Francu, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti znamko za odgovor za 3 Din.

d Starši! Na arednjih šolah je pretekla prva konferenčna doba. Dijaki so dobili dijaške knjižnice; v te so se vplele pripombe glede na vedenje in napredek. Knjižnice so starši pregledali, svojerodno podpisali in vrnili. To je važno, toda ni glavno. Zdej je treba stopiti v šolo ter se zaupljivo in odkrito porazgovoriti s profesorji, dati je ta pol včasih težka. Isto velja tudi staršem, ki imajo otroke v meščanskih šolah. Božič in z njim konec prvega tečaja sta pred vratil!

d Pe 20 letih se je vrnil iz ruskega vjetništva Rajč Milorad iz Srbskega Mebeja pri Velikem Bočkereku. Z njim vred sta se vrnila tudi Albreht Johan iz Crnene pri Kuli v Banatu in Ante Rajč-Tvrđkovič iz Kiseljaka v Bosni.

d Okrajna kmetijska razstava v zvezi z razstavo šolskih vrhov se je vršila v Murski Soboti 22., 23. in 24. oktobra 1934 in je lepo uspela.

d Tudi jesenska doba zoznamuje v hrvaškem in dalmatinskem Primorju lepo število tujcev, ki prečkata lansko.

d Lep šopek zrelih rdečih malin je nabrala te dni na vrtu v St. Jerneju na Dotenjskem ga. Jordanova.

NESREČE

d Vse je zgorelo posestnici Mariji Regvard v Dežni pri Podlehniku pri Ptuju.

d Ko je iskal zdravilna selišča na Veliki planini, je padel kakih 300 m v globino in se do smrti potokel posestnik Vinko Kos iz Lok pri Sv. Juriju ob Taboru. Bil je izvrsten gospodar in vzoren katoliški mož.

d Plast promoga se je zrušila na rudarja. V jami Rači v rudniku Zenica v Bosni se je te dni smrtno ponesrečil komaj 26 letni rudar Rado Dizdarevič. V jami Rači navadno ni mnogo znanega plina metana, ki povzroča v rudnikih eksplozije. Mladi rudar je postavil avetilko v neko odprtino in pričel vrtati v steno. Ko je eksplodirala mina, se je razbila tudi rudarska svetilka, nakar je prišlo do stranske eksplozije metana, ki se je nakopila na onem mestu v precejšnji množini. Ogromna plast promoga se je zrušila na ubogega rudarja in ga povsem zmečkala pod seboj. Sicer se ga še živga potegnili ispod promoga, toda v bolnišnici je v kratkem času izdihnil.

d Pet oseb v goreči hiši. Ponoči je izbruhnil v vasi Ivanjska pri Prijedoru pri Banjaluci v hiši kneta Mate Blažeka požar. V hiši sta spala oba zakonca in troje njihovih otrok. Mate in žena sta komaj rešila otroke iz goreče hiše, vendar so vsi trije dobili hude opekline, da se jih morali prepeljati v banjaško bolnišnico. Najmlajši je umrl. Ostala dva otroka, kakor tudi oba zakonca, so še v življenjski nevarnosti. Požar je nastal najbrž zaradi tega, ker je preskočila kakšna iskra z ognjišča na slatnato ležišče, na katerem je spala vsa družina.

d Na ognjišče je padel in dobil na Šerjavici smrtno opekline poldrugoletni posestnik Kov sin Franc Godec iz Oslice, občina Krka.

d Lobjanje si je prebil. Pri Polskavi se je smrtno ponesrečil 65 letni posestnik Alojz Kangler iz Zgor. Bistrice. S kolesom se je na strmini zalezel v viničarja Stefana Smola. Oba, kolesar in pesec sta padla na tla. Smola je imel hude poškodbe, Kangler pa se je na vidno nepoškodovan vvedel na kolo ter se odpeljal dalje. Domov ga pa ni bilo. Med potjo mu je postalo slabo ter je oblašal nezavesten. Naslednjega dne so ga našli in prepeljali domov, kjer pa je kmalu umrl. Ugotovili so, da si je pri padcu s kolesa prebil lobanje.

d V vrhi lug je padel. 29 letni delavec v Mariborski tekstilni tovarnici v Mehu, Karl Golner, ki je bil zaposlen pri kotlih z lugom, v katerem so čisti stikano platno, je padel po nesreči v vrolo tekočino. Ves spodnji del života od pasu dalje si je tako obžgal, da je v bolnišnici, kamor so ga prepeljali, začelo razpadati meso ter se je kar luščilo v celih kosih

Drugi... (Caption describing the portrait, mentioning names like Križanović and others.)

... (Text block following the portrait, starting with '...')

... (Text block starting with '...')

... (Text block starting with '...')

... (Text block starting with '...')

... (Text block starting with '...')

... (Text block starting with '...')

... (Text block starting with '...')

NOVI GROBOWI

... (Main text of the 'NOVI GROBOWI' section, detailing burials and events.)

RAZNO

... (Text of the 'RAZNO' section, starting with '...')

... (Text of the 'RAZNO' section, starting with '...')

... (Caption for the photograph, describing the scene and the people involved.)

RADIO

... (Radio program schedule listing stations like Zagreb, Beograd, and various frequencies.)

... (Caption for the photograph, describing the gathering and the location.)

PO DOMOVINI

Vaši otroci hočejo čitati!

Mnogo mladinskih listov izhaja v Sloveniji, vendar ne moremo nobenega izmed njih s tako mirnim srcem priporočati naši mladini kot »Vrtec« in »Angelček«. To sta vodilna mladinska lista pri nas, saj stopa »Vrtec« že v 65. leto svojega obstoja in je v teh letih obogatil našo mladinsko literaturo z najboljšim, kar so slovenski pisatelji napisali za mlada srca. Prav tako kakor »Vrtec«, tudi »Angelček« že dolgo let marljivo vzgaja, uči in zabava svoje mlade prijatelje. 43 let bogate zetje in zetje ima za seboj. Dokler bodo slovenske matere čutille potrebo, vzgajati svoje otroke v duhu, v katerem so bile same vzgojene in v duhu, katerega jim narekujejo srce, vest in razum, toliko časa jim bodo dajale za duševno hrano »Vrtec« in »Angelčka«.

»Vrtec« in »Angelček« sta izrazito katoliška mladinska lista. Predobro se zaveda njun urednik g. katehet Lavrič, odgovornosti in dolžnosti, ki jo ima kot oblikovalec otroških duš in značajev do slovenskih staršev in domovine. Pa se nad besedo »katoliškega« ni treba ustrašiti nikomur: pod to označbo ni misljeno zgolj nabožno čtivo, ampak je misljena predvsem osnovna težnja in smernica lista. Suhoparne nauke otrok s časom pozabi, spomin se

lepe zgodbe, polne solca in mladostne razgibanosti, pa živi v njegovem sanjskem svetu svoje večno svetlo, plodonosno življenje. Prav gotovo je ta pot, ki si jo je izbral, edino prava.

Prve tri številke »Vrtca« in »Angelčka« za šolsko leto 1934—1935 so bile že razposlane na doseganje naročnike. Polno pergščice dobrega in lepega prinašajo svojim mladim prijateljem. Krog sotrudnikov, ki jih je sedanjí urednik zbral okoli sebe, je posrečen in v skladu s smernicami obeh listov. Med sotrudniki najdemo imena, ki so v naši mladinski književnosti dobro znana in priznana.

»Vrtec« stane za vse leto Din 15.—, a prilogo »Angelček« pa Din 20.—. Lahko pa naročite tudi samo »Angelčka«, ki stane za vse leto Din 5.—. Naročila je poslati na naslov: Uprava »Vrtca«, trgovina Ničman v Kopitarjevi ulici, Ljubljana.

Nobenega slovenskega mladinskega lista ne morejo slovenski starši s tako lahkim srcem in tako mirno vestjo izročiti svojim otrokom kakor »Vrtec« in »Angelčka«!

Zaključujemo: vsakemu slovenskemu otroku »Vrtec« in »Angelčka« v roke — in daste jim najboljšo, kar premore naša mladinska književnost dobrega in lepega za mlada srca!

Igra.

(Lj.)

Na Martinovo nedeljo, dne 11. nov., priredi prosvetno društvo igro »Na dan sodbe« ob treh popoldne in ponovi isto igro v nedeljo, 18. novembra ob pol osmih zvečer. Ker letos ne bo dovoljena na Martinovo nedeljo nobena veselica vsled žalovanja po blagopokojnim kraljem, vabi prosvetno društvo na svojo lepo in poučno prireditev.

iz zagrebške torbe.

(Zagreb.)

Med Slovenci po domovini se je že mnogokrat ponovila želja, da bi vsteli našega velikega Slovnika med svetnike. Upamo, da bo ta lepa želja vseh Slovencev kdaj izpolnjena. Pa imajo tudi

Hrvatje enake težnje. Prav 1. nov. je obletnica smrti škofa Langa, ki je živel in umrl kot svetnik. Tudi za njegovo kanonizacijo (umrl je pred 10 leti) so že bili storjeni nekateri koraki. Prav za deseto obletnico njegovo je bila poklicana v življenje lepa ustanova: »Langov dom«, ki bo dajal zavetišče brezposelnim in onemoglim dekletam; 4. novembra ga je blagoslovil nadškof Bauer. — V nedeljo, 11. novembra bo Slom. prosv. društvo priredilo žalni spomin Nj. Vel. Med odmorí ponovljeni Finžgarjeve igre »Naša kri« pa se bo po enoletnem zagrebovanju poslovlil od Zagrebčanov dozdani duhovnik za Slovence v Zagrebu Hladnik Janez. Lani 12. nov. je bil sprejem, letos 11. nov. bo pa slovo. Točno eno leto! — Sedaj, dokler še nimamo cerkve, so večernice kar v prostorih Slom-

škovega prosv. društva. In to ob 6 v Nikolčevl ulici 10-L. Tako postaja ta prostor glavno zbirališče Slovencev za ta prehodni čas. Upamo pa, da bomo v nedeljo, 11. nov. že pri Sv. Roku. Če bo ta naša želja izpolnjena, bodo večernice že ob 3.

Nekaj za mlade in stare.

(Sostro.)

V nedeljo dne 11. novembra ob 3 popoldne bo v društvenem domu mladinska predstava, tri-dejanka »K mamici«. V igrici nastopa 7 letni Marjanček in njegova sestrica Milica. Bila sta revčka, brez očeta, brez dobre mamice. Hudobni stric je tako grdo ravnal z njima. Odločila sta se, da bosta šla lekat mamico v nebesa, oziroma na zvezdico. Odpravila sta se na pot, hodila sta po temnih gozdovih mimo nevarnih prepadov, spremljana od dobrih palčkov in lepih vil s kraljico Vilislavo. Potikal pa se je po gorzu tudi hudobni Volkodlak s svojimi grdimi vilami in hudobnimi škrtati, kateri so ovirali pot Marjančku in Milici. Med Vilislavo in Volkodlakom se vname hud boj, v katerem podleže Volkodlak s svojimi škrtati. Tudi hudobni stric je dobil zaslužen kazen. Končno sta pršla naša mala dva srečno k mamici. Mladino vabimo, da se v obilnem številu ogleda to lepo igrico, vabljene ste pa tudi starši, zlasti mamice, in drugi prijatelji mladine. Pred igro igra tamburški zbor. Vabljeni!

Igra

(Preska)

Katoliško prosvetno društvo v Preski prične letošnje sezono s predstavo slzpod Golicec, ki bo v nedeljo, dne 11. novembra t. l. ob 8 popoldne. Sestavljen je igro Retečan Kušar Tone. V Retečah je napolnila res nadve zanimiva in prav ljubka igra dvorano dvakrat. Upamo, da bo prav tako tudi našo, ki se ponasamo z zelo dobrimi igralci. Ali se bomo motili? Letos bo imel oder popolnoma popravljeno in moderno razvešljavo. Kako se bomo v prihodnje razvijali, bomo že sporočili. — Pred 14 dnevi je umrla predsedniku delavske skupine papirnih delavcev G. Janezu Peternelu po dolgi bolezni dobra in skrbna žena. Naše iskreno sožalje!

Muhasta jesen.

(Primskovo pri Litiji.)

Pretečeni mesec smo imeli že prav vse letne čase. Pomlad: saj cveto še zdaj jablane in slive; poletje: vročina je bila taka kakor sredi meseca avgusta, in zimo: zapadel je že zgodaj sneg, ki je ponekod ležal še cel teden. Vreme je toliko na-

Gustav Strniša:

Zemlja rešiteljica

(Konec.)

O sebi sploh ne govorim. Kar je Janez meni storil, je sploh preveč in mu ne bom nikoli poplačal, če bi delal zanj vse življenje, saj mi je nešteto krat pomagal, ko sem že klondl in spet me dvignil in me podprl, kar ne ve nihče drugi kakor sama midva.

Pozdravljam ga iz vsega srca. In njegovo ljubljeno družico pozdravljam! Zdrava in vesela naj ga spremlja skozi življenje, saj sta vredna, da sta se našla Bog ju živi!

Vsi so dvignili kozarce in nazdravili novoporočencema.

Mencej se je vsem zahvalil in pozdravil Pručko, kot svojo desno roko pri vseh njegovih podjetjih.

Tedaj pa je udarilo med svate kakor bomba.

Po cesti je prišel občinski sluga Čeč, se ustavljal pri svatih, si obrisal znojno čelo, brž izpraznil par poujenih kozarcev vina, se globoko oddahnil in dejal:

»Saj sem tako žejna, da vam še nazdraviti ne morem. Torej hvala za rujavo vino! V zameno vam pa povem novico, ki vas bo pač zanimala, a ne menda preveč razveselila: Tomaž je snočt pobegnul iz ječe. Z njim sta naša še dva druga kaznjenca. Kako so mogli priti iz ječe, to doslej še ni pojasnjeno. Menda jim je zunaj kdo pomagal.«

Sluga je spet dvignil kkozarec in ga izpraznil na dušek.

Pručka se je ozrl na svojo izvoljenko. Bila je bleda in otožno ga je gledala.

Janez pa je dvignil kozarec:

»Pustimo jih, naj blodijo, kjer hočejo! Spajmo, da jih k nam ne bo, sicer se pa ne

bojimo nikogar! Tudi orožništvo bo gotovo neoj še bolj budno.«

Svatje so bili vendarle nekam zbegani, ko so se poslovlili in odšli počivat.

XII.

Nekaj tednov nato se je vršila spet druga svatba, ki sicer ni bila tako hrupna kakor Mencejeva, a vendarle resnično vesela in polna zabave. Pručka je namreč kar nepričakovano zasnubil Angelo, in sicer tako kakor je znal samo on. Nekega dne je namreč vstopil v trgovino, si menceal roke, mežikal in se poredno smejal. Nazadnje je spet pomežiknil Angeli, ki ga je kar začudeno gledala, si pogladila svoje postrizene brke in počasi ter preudarno položil svojo desnico na pult in potem dejal:

»Danes pa prihajam s posebno zadevo. Kajne vse pride v življenju na vrsto. Ne vem, kako se bova kaj pogledala, čeprav ne dvomim, da sva si doslej bila dobra prijateljca Kajne?

»I, seveda. Kaj boste vendar povedali? Kar radovedna sem, kaj bom zvedela.« je odvrnila Angela, ki ji pač ni na mar prišlo, da bo Pručka prišel kar takole s svojo poročilno ponudbo.

Pručka je šel trikrat po trgovini, se ustavljal, pogledal spet Angelo, ji znova pomežiknil in se zasmejal:

»Da se ne boste preveč ustrašili, sicer bo za mene slaba predla. Ne vem, kako naj vas pripravim na ta udarec.«

»Moj Bog, kaj se je vendar zgodilo?« se je zdaj res skoro splašala Angela in zaskrbelo jo je.

»No, ni tako hudo! Le potrpite, vse se bova pomenila. Zato pa prihajam tako zgodaj k vama.«

Potem se je vsedel in počasi pričel:

»Menda se že dovolj dobro poznavata. Zato upam, da ne bom dobil pri vas košare, kajti pretežka bi bila in moje življenje bi bilo posledje preveč žalostno. Poglejte, z Mencejem imam že vse urejeno. Danes imam dobro službo, pa še odstotke vlečem pri podjetju. Čemu bi se pa ne bi pobijali po teje mrzli trgovini, če se lahko preselite? Sami veste, da sem kupil Kodranovo hišo in zdaj mi je treba samo še gospodinjstvo. Za gospodinjstvo sem si pa izbral ravno vas in nobene druge ne, ker mi nobena druga ni tako všeč. Ali ste zadovoljni? Menda ste me dobro razumeli? Zdaj me pa nikar ne počite na računju, kajti v tej stvari sem strašno nestrpen in nepotrpežljiv! Če ste zadovoljni, si kar seživa v roke in zveza je sklenjena, če pa ne, pa recite kar odkrito, da jo brž pobrišem in me ne vidite več, kajti slepomišenja nisem vajen!«

Angela se mu je nasmehnila:

»O, vi ste mi pišč! Tako zelo ste me presenetili, da sama ne vem, kje se me glava drži. Sicer vam pa prav odkrito priznam, da vas kar rad vidim. Tudi sama sem že mislila na vas. Toda poročiti se vendar ne nameram, čeprav sem že večkrat mislila, da bi bilo prijetno imeti svoj dom. Mati sem in za svojega sina moram živeti in skrbeti. Nihče ga ne sme prezirati, saj bi preveč trpela, če bi videla, da trpi krivico.«

Pručka se je začudil:

»Kaj vendar govorite? Ali nisem bil vedno dober in prijazen z njim? Ali me nima fantiček rad? Pustite take predsodke! Če ni drugega zadržka kakor ta, ste lahko brez skrbi, saj sami veste, da je Andrejček moj ljubljenc. Torej velja, kajne?«

In ni se mogla več ustavljati. Prijazno je ponudila Pručki svojo desnico, saj je sama tako zelo želela, da bi jo Pručka zasnubil in zdaj se je to zgodilo.

In tako je prišlo spet do nove svatbe.

gajalo, da kmetje še niso mogli pospraviti vseh pridevkov. Posebno trda pa prede vena tudi listje. Nekateri so bili tako srečni, da so ga nokaž nagrabili, a mnogim je zaloga že posla. Začelo dati pa smo imeli še silno meglo, ki se je vlačila po naših hribih. — Kaj bo, kaj bo, če se Brdava ne ukroti?

Spominski dan.

(Dol pri Ljubljani)

Tukajšnja organizacija borcev proslavi v nedeljo, dne 11. nov. »Spominski dan ob priliki desetletnice odkritja spominske plošče padlim tovarišem v vojni. V to svrhu bo ob 10 v župni cerkvi sveta maša in pridiga, katero opravi bivši vojni kurat prof. g. Franc Bonač. Po sveti maši bo zunanji cerkve pred ploščo libera, pelje in žalostinke, ki jih zaigra godba iz D. M. v Polju. K spominski svečanosti vabimo vse ljudstvo fare, zlasti bojevnike, ter sosedne bojevske organizacije, da skupaj počastimo spomin umrlih mučencikov, ki so se darovali, da bi oteli nas, sebi pa pridobili večno ime.

Prijatelju v spomin.

(Sv. Primož na Pohorju.)

Tudi v nedeljo, 21. oktobra sem sel obiskat svojega dragega prijatelja, blagega mladeniča Franceta Jenška, kateri je služil pri pehoti, jaz pa pri artiljeriji v Ljubljani. Nebraj spominov sva ponovila, ter se v duhu preselila tja k svojim dragim, k Sv. Primožu na Pohorju, kjer so nama tekla blažena otroška leta. Tudi ta dan je bil dan vselega sostanka, na katerem sva še pisala in poslala podružnice k župniku in najinim dragim domačim. Nekako težko je bilo najino slovo. Ker se mi je zdel France zelo otožen, sem mu rekel: pogum Franček, čez dva meseca greva, v nedeljo pa te zopet obiščem. Ko sem mu stisnil roko, mi je zasepetal kakor mati. Nato sva se razšla. In res, čez tri dni ti je prinesla poljub Tvoja ljubeža mati, sirota vdova in ti ga dala — mrliču. Jaz pa sem obljubo spolnil in obiskal sveži grob svojega blagega prijatelja, katerega nikdar ne pozabim. — Joško Potrčinik, Svetinjski organist.

Smrtna kosa.

(Trebne-Repče.)

V naši vasi, iz katere se tako lepo vidi po vsej trebanjski dolini, je umrl na Vseh svetnikov dan Anton Rasch, moč vesele narave in dobrohotnega srca, ki je vedno Bogu dal, kar je božje. Prav vsako prvo nedeljo v mesecu si ga videl pri obhajilni mizi. Vasčani ga bodo ohranili v dobrem spominu, ker je za vas več storil, kakor je javnega

dela nanj padlo. Svoji obljubi v svetovni vojni je ostal zvest, da je vsak petek priznal lučko pred Marijino podobo, ker se je vrnil iz peklenkega tujčenja na laški fronti. Bog mu daj večni mir v nebesih, kjer bo po novem letu praznoval svojo 30. letnico. Tu gori smo večinoma zdravi, po dolini pa otroci bolenajo. Drugače gledamo svet le bolj z viška, za denar je pa kar ee da huda. Ni ga in ga ni mogoče dobiti. O ta krutaa nas hudo geize.

Smrt vzornega moža.

(Sv. Jurij ob Taboru.)

Oni ponedeljek je šel posestnik Vinko Kos iz Lok nabirat encljan na Veliko planino. Z njim v družbi je bil tudi posestnik Tekauc Lovro. Tekauc je kopal korenine. Kos jih je pa snalil. Pri delu je Kosu nenadoma opodrosilo in zdrknil je po strmi senoštji kakih 300 m v globino. Ko mu je spodrsnilo, je dvakrat še zaklical hop, hop, šel z nogami naprej, kmalu ga je pa zrilo v klobčič in odprvel je v nesrečno smrt. Tekauc, ves prestrašen, je šel naokrog v dolino, a ko je prišel do Kosa, ga je našel mrtvega. Kos ima zlomljeno desno nogo in malo potolčeno glavo. O nesreči so bili takoj obveščeni orožniki, ki so se takoj podali na kraj nesreče. Po pregledu so Kosa ob 7 zvečer prinesli na njegov dom. Pokojni Kos je bil v najlepši moški dobi. Imel je srednje veliko, zelo lepo in skrbno negovano posestvo. Znan je bil daleč naokoli kot izvrsten gospodar in vzoren katoliški mož. Naj počiva v miru!

Smrtna kosa.

(Babnopolje.)

Dne 25. okt. smo pokopali Antonijo Žagar, veliko dobrotnico tukajšnje cerkve. Kako smo je cenili in spostovali, je pričal njen pogreb. V resnici nam je žal za njo. Zlasti v cerkvi jo bomo pogrešali. Krasnji venci krog tabernaklja in monštrance so bili vsi dar in dele sjenih pridnih rok. Kdo jo bo sestro v tem nadomestil? Naj ji bo za vse, kar je storila Bogu v čast. On sam obiden plačnik, zlasti še za velikodušna dar župni cerkvi ob svoji smrti. Naj počiva v miru!

Izseljenci se spominjajo pokojnega kralja.

(Heerlerheide.)

Resnično ljubezen do domovine so naši izseljenci iz Holandije še ponovno pokazali, zlasti še z vsakoletnimi izleti v Jugoslavijo ter s krasno napelo razstavo izseljenskega življenja na letošnjem velesjemju v Ljubljani. Le nekaj tednov po letošnji vrnitvi izseljencev iz domovine je izseljence pretresla vest o tragični smrti jugoslovanskega

kralja. Spomnu velikega vladarja smo se hoteli oddolžiti. Že pri sestankih posameznih društev sv. Barbare so se vsilile žalne komemoracije. Na dan pogreba je bila služba božja v Nieuwenhagenu, ki se je udeležilo veliko število naših tujakov. — Dan 1. november je pa bil poseben spomin na pokojnega kralja. Ob 11 je napolnila veliko cerkev v Nieuw Eende velika množica Jugoslovancev. Vsa društva sv. Barbare so prišla a svojimi žalnimi zastavami. G. Drago Oberžan je opravil sv. mašo s primernim nagovorom, ki je privabil solze v oči. Po sv. maši so bile molitve za pokojnega kralja; prvič v Holandiji se je zasljal slovenski »Usmili se me, Boge, ki mu je sledil vedno lepi »Blagor mus. Vidna ginjenost je prevzela vse navzoče. — Cerkvemuemu opravilu je sledila kratka komemoracija v društveni dvorani. Pred sliko kralja Aleksandra je visel lep venec, lučka je brlela, ves oder je bil zavrt v črtno, izpod katere se je vila državna trobojnica. Pevski zbor iz Heerlerheide, ki je še med sv. mašo lepo prepeval, je tudi tu odpel nekaj žalostink, predsednik Zveze jugoslov. društev sv. Barbare gosp. Ivan Novak se je v krasnem nagovoru spomnil pokojnega kralja ter mu zaklical trikratni »Slava, nakar se je vsa dvorana oddolžila spominu velikega pokojnika stoje z molkom. Spregovoril je še slovenski duhovnik, izrazil smo s posebnim poudarkom zvestobo novemu kralju Petru II, zadonela je državna himna in ginljiva trosobnost je bila končana.

k Hišnim posestnikom! Ako ne veste, kaj vse vam je storiti v davčnem pogledu glede vaše stare ali nove hiše, vas o tem natanko pouči knjiga »Zgradarina«, ki jo je sestavil davčni kontrolor Lovro Novak. Knjiga vsebuje poleg sestavkov vseh zakonitih določb tudi eksemplificirane vzorce za davčno napoved in pa za prošnjo za začasno ozir. trajno davčno prostost z navedbo potrebnih prilog in pa kalkovine. Ta knjiga je že marsikomu pomagala do zakonitih odbitkov, za katere do sedaj sploh ni vedel ali so trajne ozir. začasne davčne prostosti, za doseglo katere mu niso bili znani pogoji in formalnosti. Marsikoga je in bo še obvarovala zamudnih potov in zasljevanj in pa občutnih kazni, ako bo knjigo pazno prečital ter se po nji ravnal in si ne več odlašoval od prejetih najemnin nedopustnih odbitkov. V vašem lastnem interesu je, da si jo takoj nabavite. Dobi se v vseh knjigarnah za ceno 15 Din, kakor tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Letom se dobe tudi tiskovine za napoved zgradarine. Pola stane 1 Din.

Tudi Pručki so pokali topiči in vse se je radostilo. Ženin je bil tako šidane volje, da ni mogel tega niti prikriti in je vsak čas povedal kakšno okroglo, da so se vsi za smejali.

Svatov je bilo zelo veliko, da je Pručka sam kar zazijal, toda vse to je bila stvar njegovega prijatelja Janeza, ki je hotel sam vse urediti. In res je prinesel novosti bogat dar, napravil ji je lepo balo in prevzal je tudi vse stroške svatke. Ko so mu je Pručka hotel nekaj zahvaljevati, ga je Menecj kar nabražil:

»Kar lepo molči o tej večni hvali, ki sem jo sit kakor svinjine, če je prevedekrat na mizil ti si pač storil svojo dolžnost, priden si in pošten, podjetje si nam dvignil. In takega uradnika si marsikdo želi in ga rad dobro plača, ne samo, da jaz tebe plačam kakor zaslužiš. Zato pa tudi dobro vum, kaj je moja sveta dolžnost. Podjetje se je res tako razširilo, da si niti sam nisem nikoli kaj takega mislil in to je pač največ tvoja zasluga in tvoj talent!

Kaj je hotel Pručka, zadovoljno se je zasmejal, pokimal in samo prijazno dejal: »Janez, kakor sam misliš, saj tako ne smem nič ugovarjati!

»Tako je edino prav,« je potrdil Menecj in vse je bilo urejeno.

Ko so pa pripeljali konji Angali njeno balo, ji je marsikatera vaška krasotica zavidala, toda privoščile so ji vendarle, da je dobila dobrega ženina, saj se jim je smilila, ker je bila doslej vedno tako žalostna.

Je potem so praznovali poroko. Zdaj je Menecj vodil pred oltar Pručkino nevesto, ki se je samo smejala. V obraz je vsa žarela in sama ni vedela, kam bi se ozrla, tako srečna je bila.

Ko so pa svatje sedeli pri mizi in se zadovoljno zabavali, so se hrupno odprla vrata

na stečaj in v sobo je stopil — Tomaž. Bil je oblečen v jetniško raševino. Bled in ves razmrščen in poraščen, se je ozrl na svate, oči so mu blazno zabegale.

In potem je zagledal nevesto in se ji približal. Zalost in obup sta se mu zrcalila na obrazu, ko je dejal:

»Angela, moja moraš ostati! Zakaj si se mi izpovevala? O, kaj sem vendar storil, da sem šele zadnji čas spoznal, da te imam res radi!

Menecj je skočil k njemu in ga stresel za ramo:

»Tomaž, pojdi od tod in spametuj sel Zakaj nisi živel kakor drugi poštini ljudje? Zakaj si ji nakopal samo sramoto in pobegnil? Slabši si bil kakor žival, ki zvesto skrbi za svoj rod!

Ubežnik ga je žalostno pogledal:

Zdaj sem se spametoval, ko je prepozno. Prekosen sem doživel v sebi tiho občutje, ki se imenuje prava in resnična ljubezen, ljubezen, ki je res požrtvovalna! Strast me je vedno zamamljala in strast me je vrgla v najgloblje nižave, kjer bom moral klaverno poginiti!

Menecj ga je skušal tolažiti: »Ne bodi tako žalosten! Za vsak greh je odkupljanje, a pokore je treba, pokora mora biti! Brez pokore ni odrešenja, saj ga človek sam ne čuti! v svoji duši!

Tomaž je žalostno sklonil glavo. Starejšina mu je ponudil kozarec:

»Na Tomaž, izprazni ga in potem pojdi ter se izroči pravici! Enkrat vse mine, tudi ti boš enkrat svobodni!

Tomaž je vzel kozarec in ga v duško izpraznil. Potem je še enkrat pogledal Angelo in Pručko, nič sovraštva, ne mržnje ni bilo v njegovih očeh. Ko je žalostno zaklical:

»Z Bogom! Bodite dobri mojemu Andrejku!

Naslednji hip je zginil v noč. Čez pet minut so se že oglašali orožniki in ga iskali.

Drugo jutro so ga našli v gozdu. Slonel je na sivem štoru in se ni niti zmenil, ko so ga aretirali. Pustil jim je, da so ga uklenili in šel je z njimi miren kakor jagnje.

In spet je šel v ječo. Spet mu je potekalo življenje enakomerno in težko. Nič ni nikoli tožil, ne se protivil. Delal je kakor ura in nikoli ni vprašal za nikogar. Le vsak mesec enkrat je dobil kratko sporočilo od Pručke. In kadar je dobil tiato pismo se mu je srce nasmejalo.

E, ta Pručka, to je bil res plemenit človek. Bednega Tomaža ni pozabil, čeprav mu je delal same preglavice. Vsak mesec mu je poročal o Andrejku, da se dobro razvija, da je zdrav in vesel.

In to pismo je bilo za Tomaža silno, edino solnce, ki ga je še grelo v življenju in mu dalo moč, da je vztrajal za zatohlimi zidovi mračne jetnišnice in da ni obupal.

★

Leta feko in nič ne reko. Tomaž je odšel svojo ječo. Ker je bil vzoren in miren jetnik, je bil pomiloščen na 12 let. Toda tudi 12 let kazni je dolga doba, ki ne mine dolgo, dolgo. In ko je prišel iz ječe, se ni takoj vrnil v vas. V ječi si je prihranil še nekaj denarja, ker je mnogo delal. In s tem denarjem je najel delavca, ki mu je bajto popravil, saj je bila že tako slaba, da je kar razpadala.

Nekoga dne se je vrnil tudi sam. Nepričakovano je prišel. Bil je videti star, silno star. Naselil se je v svoji bajti, a ni se brigal za nikogar.

Le ko se je vrnil Andrej domov iz mesta na počitnice, ga je Tomaž gledal in se mu smejal, če je šel mimo njegove bajte.

Redovnik je potoval v oddaljeno mesto na mision. V železniškem vozu se je z njim vred nahajala žena, ki je ves čas grdo dražila duhovnika. Vse mogoče je spraševala, toda duhovnik je molčal, nazadnje ga dama vpraša: »Kdor molči, molče

potrjuje, ali mi ne boste odgovorili?« Redovnik je kontno odgovoril in dejal: »Ravnokar mislim o nekem lepem mestu v sv. pismu pri Mojzese v 4. knjigi vstava 22.« »Ja kaj pravi Mojzes na onem mestu, če smem vprašati, častiti?« je radovedna

dama. Duhovnik: »Ker že hočete, da vam odgovorim, vam ustrezem. Na onem mestu govori Mojzes o preroku, ki je imel čudovito oslico, ki je govorila. 22 vrstica na onem mestu pravi: »Ko je oslica govorila, je prerok molčal.«

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadruga z neom. zavezo

Miklošičeva cesta 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po
najugodnejši obrestni meri

**NOVE VLOGE, vsak čas raz-
položljive, obrestuje po 3%**

Kesneje je Andrej vse zvedel in ni se ga sramoval, sam ga je obiskal in ga pozdravil. Odslej je dobil Tomaž večkrat kako podpore iz Pručkove hiše, v še sam ni mogel za trdno vedeti odkod dobiva jekvine in večkrat tudi denar. Skromno in mirno je živel in trpel, strašno trpel, kajti vedel je, da je zapravlil v življenju ljubezen, ki se mu je smehljala vsa rožna in lepa, vedel je, da se je nad njim izpolnilo, kar mu je prerokoval stari Jošt, da se bo namreč zemlja sama maščevala nad njim. In res se je maščevala, kajti brez teh krajev ni mogel živeti, čeprav ni bil niti tu doma. Toda držali so ga tu priklenjenega spomini in strašno spoznanje, da je tu zapravlil svojo srečo in svojo ljubezen.

Zgode in nezgode slikarja Verbana

I.

Po česti, ki vodi iz Pariza proti vasi Sveti Maver, se spreha mlad človek, diha globoko vase dehteči majnikov zrak, se ustavlja, si nabira cvetja. Po svoji rjavi obleki, čedni, toda priprosti, bi sodili, da je kak notarski pisar, ki uživa svoj dopust. Nekaj lisičjega ima v obrazu, posebno v drobni rjavih očeh, ki begajo po gozdu ob deani in po reki ob levi. Zdi se stresse: Črnj... Za njim srakoper... Setalec, se zamisli: »Drug drugega pošira... Tak je red na svetu. Pa je to prav, Mališ! Da živi na račun drugih? Poštenja te je učila, tvoja mati, ti pa se družiš z roparji. Poštenega se kažeš ubogi Zalki, pridni perici. Ah, mati moja! Neoj sem sanjal, da me svari. Rekla mi je: Še je čas! Še nikogar nisi umoril. Ali jutri je rožen dan v tvojem življenju.

Petnajsti majnik! Pomall ga boš! — Pa kako naj se rešim, mališ, tovarišev, na katere me veže pri-sega in grahi in kaj so sanje? Težke glave spanje! Hodiš že par ur in si lačen, pa se ti oglašča vest, Pa glej, gostilna pred vasjo, ob reki. Bokal vina prežene sanje in opomine. Zalko poročim in nikdar ne izve, kaj je tlen pisareček.

Mališ pospeši korake in stoji kmalu v širokem prostoru, kjer je kuhinja in gostilna obnem. Pa na velkem ognjišču ni ognja; čekat mož v kmetiški obleki, ki stoji pred ognjiščem, vtakne naglo nek papir v žep in gleda nepriznano. Na Mališev gostobesedni pozdrav pa vzroji: »Ven! Danes ne dobite ničesar!«

Mališ se začudi in zagotavlja, da plača počeno, pa gostilničar se še bolj razjezi, seže na omare in zamahne z debelo gorjačo. Mališ skoči nazaj, pa vraga se odpro, predno utegne prijeti za kljuko. Trije mladenčiči, po obleki in nastopu bi pripadali boljšim ljudem, stopijo v gostilno in zagledajo razjarjenega gospodarja. Največji izmed njih se postavi med Mališa in gostilničarja: »Oho! Kaj se pretepata?«

Mališ pogleda v mladeničev obraz, ki je izražal predrznost in porogljivost. Postane mu neprijetno, vendar razloži svojemu branitelju, da mu gostilničar noče postreči z drugim, kakor z batinazi. Oni se obrne k gostilničarju: »Kaj pravite, prijatelj, na take besede?«

Gostilničar prebledi in strmi v porogljivi mladeničev obraz ter marmra: »Ni mogoče... pa kar vzroji: »Dam ali ne dam. Gospodar sem. Izgubite se čimprej! In potrka s palico ob tla. Toda navodni gosti se nasmehejo: »Ne gremo brez kosila!«

Mrko upre gostilničar svoje oči v nje. Mališ smukne do omare in pokaze koštrunovo pečenko. Gostilničar se kar peni:

»Umaknem se, ker vas je več! A glojte, da se mi izgubite iz hiše, predno se zvečeri.«

Pogleda še enkrat dolgega mladeniča, prebledi in zaloputne vrata. Drugi izmed novih gostov, dečko plemenitega, sanjavega obraza, opozori prvega: »Kako te je gledal, Didje! Zdi se, da ga spominjaš na koga.«

Nevoljno se otrase Didje: »Na koga naj spominjam to strovinof! Sel je pa je in zdaj smo mi gospodarji. Vi, gospod z dobrim nosom, dosežite, kar je. Postrežemo s!»

Urno ugovarja tretji mladenič: »Samo da plačamo vse pošteno.«

Didje se roga: »Kajpada. Rado, poštenjak s kmetov! Saj nismo Emušeti!«

Ob tej besedi zastane Mališu, ki pogrnja mizo, roka. Pa zave se, da govori Didje le v šali, in naklada na mizo sadje in sir, omake in kruh. Potem se prikloni slovesno: »Gospoda moj! Miza je pokrita!«

Prav tako slovesno se prikloni Didje: »Mi smo v treh. Dovolite torej, da vas povabimo.«

Mališ se zopet prikloni: »Pogoj je ta, da se oddolžim.«

»Kadarkoli vam bo drago,« se prikloni Didje in seznanil Mališa s svojimi prijatelji: »Vedno zamišljen gospod je slikar Verban Kirgener, gospod, ki nosi višnjevo suknjo, je Rado Radov z lepe Burgundske. Prišel je v Pariz, da se priuči lepega vedenja in slikanja. In jaz se vam klanjam: Didje pi. Studenci, doktor vsega zdravilstva.«

Mališ se priklanja na vse strani: »Pisar pri pariški prokuraturi.«

(Nadaljevanje.)

* Tatinaka družba, ki je vznemirjala Parisa okoli 1780.

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Okrog poldne smo dospeli na postajo Penza, takrat veliko gubernijsko mesto ob reki Suri, ki teče od tu proti severu in se izliva v Volgo. Na Suri sem občudoval velike lesne splave. V Penzi je tovarna za vagona kolesa. Gotovo mi je še marsikaj zanimivega v tem mestu ostalo prikrito, ker nas v mesto seveda niso pustili, čeprav je bilo dovolj časa za to. V neki zgradbi blizu kolodvora smo čakali na kosilo, ki pa so nam ga dali šele ob 6 zvečer. Zelo smo ga bili veseli, zakaj, že šest dni niemo imeli — razen čaja — ničesar toplega v želodcu. Že prve dni našega ujetništva smo se torej prepričali, da je rusko ljudstvo dobro, uprava pa v velikem in malem na splošno ne mnogo nad ničlo. — Jedilni list v Penzi je obsegal: zeljasto juho, kos mesa in prav dobro zabeljeno ajdovo kašo. — Po kosilu-večerji so nas uvagonirali in lokomotiva nas je odpeljala v temno noč.

Okrog 5 zjutraj sem zagledal postaje Kuznjec, za njo je prišel Kuslinov in temu je sledila Sajejka, kjer so se mi zdeli obrzi že nekam drugačni, »stareški«. Okrog postaje Kanadej so kazale njive precej posevno lego. Ob 10 dopoldne smo bili v Sizaranu. Če me ni ruski železničar »nafarbal«, je imelo tedaj to mesto 60.000 prebivalcev in 10 cerkva. Blizu postaje sem opazil nekatere stanovanjske hiše skoraj popolnoma v zemlji; tako lažje preostajo hudi mraz. V Sizaranu smo si natočili »kipjalokac (kropa) za čaj. Funč grozdja je stal 5 kopejk, kar z ozirom na ogromno razdaljo, iz katere dovažajo ta sad, gotovo ni bila previsoka cena. Na postaji opazim mnogo mladih, precej porednih fantov. Na splošno pa je bilo ljudstvo zelo prijazno.

Po petminutni vožnji se zopet ustavim. Vsem veličinstvu se nam pokaže največja evropska reka Volga. Parnik plava in vleče za seboj več ladij, ki so najbrž naložene z žitom. V ozadiju gozd. Veliki splavi lesa. V pristanišču, da katerega vodi posebni železniški tir, je najmanj deset parnikov. Ob obali ribiške hišice, okrog njih suše mreže. Nedaleč na desno tovarna za asfalt. Ob obali mala, lesena cerkva. Velike zaloge nafte, oziroma petroleja. Gotovo se ne motim, ako napišem, da so ladje pripeljale petrolej po Volgi iz mesta Baku ob Kaspiškem morju, kjer so velikanški petrolejski vrelci. Poišči na zemljevidu to važno mesto!

Čez deset minut smo privozili na postajo Betrak ob Volgi. Prejšnosle srečujemo vojaške vlake. Ruski vojski so zelo ljubeznivi, delijo našim čaj, sladkor, sadje. Pripovedujejo, da so Avstrijci izgubili že skoro vse Bukovino in da so Rusi zopet ujeli 6000 avstrijskih vojakov.

V Betrakih so imeli ruski vojski in civilisti posebno sabavo z 80 cm visokim malim Rucom, ki mu je bilo pa že 26 let. Nič ni bil polomljen, le noge je imel zelo krake, a brada mu je bila lepa in dolga. Čuden prilikaveci Uganjali so »pakčomc razne šale, on pa je znal z norčijo in smehom prav pridno zmanjševati denarne zaloge svojih občudovalcev.

Ko se je bližal mrak, je ruska obliet ukazala, naj zapremo pri vagonih vsa okna in vrata. Očividno so se bali, da bi se kdor nepravil načrti mesta in okolice in ga zlorabil. Morda so si celo domišljali, da imajo razoroženi Avstrijci v kakem skrivališču vendarle spravljeno bombo, s katero bi lahko poškodovali most. Stražnik nam je pripovedoval, da sta pred dnevi tu v bližini trčila ruski vojski vlak z ujetniškimi, polnim avstrijskih Nemcev. Krivdo so pripisovali Nemcem in zato so sedaj Rusi pri prevozu ujetnikov čez Volgo previdnejši.

Ker so pa ostale, kot marsikje drugod po svetu, tedaj tudi v Rusiji razne odredbe le bolj na »bumagici (papirju), smo okenca pri vagonu najprej zaprli, ko pa se je začel vlak premikati čez most, smo hišice lahko zopet odprli. Kar pa se je tiče obeh stražnikov, sem imel vtis, da sta se nas onadva bala in ne obratno in da sta bila vesela in zadovoljna, da smo ju sploh v miru pustili.

Volga je napravila tisto popoldne na nas, čeprav smo je videli kot ujetniki le v omejenem obsegu, silen in nepozaben vtis.

Volgo omenjajo mnoge ruske narodne pesmi. Ob tej reki so našli snov veliki ruski pesniki in pisatelji za svoja neumrljiva književna dela. Po volgi je »Volga, Volga, mal' rodnaja, Volga ruskaja reka...« postala takorekoč slovenska narodna pe-

sem, že ne po besedilu, pa vsaj po otočnem naprepu. Ali mar še niste elišeli v slovenski vsaj po »Volgi« prepevati: »Meni ni za ročice moje, če jih slane pomori...«

10

Od Volge do Urala

Pred seboj imam zemljevid Rusije v merilu 1:15.000.000. Na tej karti je Sizaran od Samare kmalaj en centimeter narazen. Mi pa smo prevozili resnično razdaljo med obema mestoma šele v kakih devetih urah, čeprav se je vlak pomikal dokaj hitro. Že to je dokaz, kako velika je Rusija tudi za tistega, ki je nikdar ni videl »na licu mesta«, a ume čitati zemljevide. Okrog 4 zjutraj smo dohiteli postajo Samaro. Leži ob Volgi in sicer tam, kjer se vanjo izliva reka Samara, ki izliva v južnem Uralu. V Samari nismo ostali dolgo. Potegnila je lokomotiva in vrstila se je elika za sliko, podobno kakor sem že opisal. Postaje, ki sem jih srečaval podnevi, naj pa le navedem že radi imen. Ob 6 zjutraj se nam je predstavila Karovka, nato nas je kmalu pozdravila Krotovka (pri nas bi rekli Žabnica), in za njo Mahanovo, ki je bilo to jutro res muhaeto. Na postaji je namreč neki Avstrijec nekam šel in ga iz tehtnih razlogov ni bilo pravočasno nazaj. Vlak se prične premikati in je bil že irven kolodvora, ko naš ujetnik priteče s hišami v rokav. Skoraj kilometer od postaje se vlak ustavi in pobere »izgubljeno bitje« v svoje varno okrilje. Malo pokore je pa le dobil zamudnež od čuvaja v obliki par neprehudih zašnic.

Nadalje so sledile postaje: Tolkov, Ovjerkina, Savruha, Bugurskane in Asekejevo. Za pravilno nazvanje zadnje postaje jamčim, zakaj pred mano je dopisnica, ki sem jo poslal tistega dne svoji ženi. Veebina poštnega odtiska je v slovenski sledeča: »Postaja Asekejevo 16. IX. 1914. Železniška proga Samara-Zlatoust.« Veebina odprtega pisma je pa ta-je: »Na potu v Sibirijo. Z železnico se vozim že 11 dni. Rusi zelo gostoljubni. Pozdrav vsem.«

Ko smo zapustili Asekejevo, je odbila že 6 zvečer. V bližini postaje sem opazil na polju dve enogrbni kameli. Na zapadu pa je bilo močno rdeče nebo. Rusko časopisje je ta dan poročalo, da Avstrijci sicer še živi, a avstrijske vojske ni več.

Dne 17. septembra 1914 smo se zgodaj zjutraj ustavili na mali postaji, ki ji ne vem imena. Tam okrog so se pasle krave po travi, ki je bila pokrita s slano. Že tedaj, še veliko bolj pa sem se prepričal

pozneje v Sibiriji, kako utrjene so živali, a pa konji, krave in prašiči v ruskih mrzlih krajih.

Vozili smo se dalje in dalje po večji kotlini. Vedno manj smo srečovali polja in vedno več gozda. Na naslednji postaji Akenovo sem natočil kropa za čaj. V daljavi na vzhodu sem že opazil visoko gorovje, mejo med Evropo in Azijo — Ural. Tu sem šele občutil z vsem svojim srcem in z vso svojo ljubeznijo in ponosom našo vseslovensko himno »Od Urala do Triglava, Krkonošev do Balkana čuvaj narod majka Slavac«.

Pri postaji Safranovo zagledam postojne narodnega učilišča (ljudske šole). Raz postaje Slak sem dobro videl veliko pogorišče. Postaja Rajevka nas že ni preveč odirala. Tri aveže pečene ribice so stale 5 kopejk, prav toliko si dal za precejšen bel hlebček. Za 5 kopejk si dobil pol litra mleka, a za 20 kopejk velik kos kuhane mesa. (Iz rubljev in kopejk dobiš dinarje in pare, ako množiš z dvajset.)

(Nadaljevanje.)

Ti — vi — oni

Danes se skoraj niti ne zavedamo, da nago-varjamo sočloveka tako, kakor da bi predstavljal množico ljudi in se ne vprašujemo, od kod in kdaj je prišla ta oblika nagovora v navado. Pri nas, pri Angležih, Francozih in drugih izobraženih narodih, pa se sočlovek nagovarja vsaj tako, kakor da bi bil v množini navošč človekom, ki ga nagovarja, dočim so šli Nemci tako daleč, da si ga predstavljajo v tretji množinski osebi nekako odsotnega. Sam Grimm, veliki pospeševatelj raziskovanja nemškega jezika, je to navado označil za »madež v obliki nemškega jezika«, ki ga ne more nihče več izprati.

Prvi povod za prehod od naravnega »ti« so dali rimski cesarji, ki so o sebi radi govorili v takozvanem pluralu majestatiki kot »mi«. To navado so prevzeli vzhodnogotški in frankovski vladarji zlasti v uradnih listinah, ki so bile sestavljene itak v latinščini. Razumljivo je torej, da so jih ljudje pričeli potem nagovarjati v množini. Ta navada se je potem razširila v viteške gradove in na vse odlične osebnosti, ki so bile po mnenju ljudi upravičene do posebnega spoštovanja. Tako so se ljudje med seboj vikali do začetka novega veka. V družinah, tudi v meščanskih, so otroci vikali starše, samo hči je lahko tikala mater, in zakonci viteškega stanu so se istotako vikali med seboj. Starši so otroke tikali, a pozneje se je razpala navada, da so jih začeli vikati, če so dosegli kakšno višjo stopnjo, nego je bila stopnja staršev.

V 16. stoletju se je vikanje, ki si je osvojilo že vse meščanstvo, zazdelo najodličnejšim krogom še premalo spoštljivo in so vsaj v nemških deželah začeli uporabljati v nagovoru obliko »on«. »on«, ki je dosegla največji razmah v dobi Friderika Velikega. Nadaljnje stopnja razvoja je vodila od edinske tretje osebe k množinski tretji osebi »oni«, »njih«, »njim«, ki se je je polastila književnost tako odločno, da je ni bilo mogoče več iztržiti. Ta oblika je celo prešla med nas Slovence in se še tu pa tam drži starih kmečkih ljudi.

MORDA NE VEŠ,

da imajo Japonci najraje one filme, v katerih nastopajo živali;

da pri prometnih nezgodah ponesreči še enkrat toliko dečkov, kot pa deklic, utone pa jih na leto 8 krat toliko kot deklic;

da je na Angleškem zelo razširjeno gojenje pismenih golobov. Sto tisoč ljudi se bavi s tem športom, ki imajo okoli 4 milijone golobov;

da je tehnika tako napredovala, da je danes mogoče napraviti britve, katere bi nikdar ne bilo treba brusiti. Toda, stala bi najmanj 1200 Din;

da sodijo Nemci, da so Angleži preveč podvrženi smehu in trdijo, da svojo površnost prikrivajo v smehu;

da imajo v Londonu svoj poseben del mesta Kitajci in mnogi otroci kitajskih očetov in angleških mater se uče v večernih tečajih kitajščine;

da je bilo lansko leto v angleških osnovnih šolah 5.149.696 otrok. Povprečno stane države vsak učenec 3000 Din na leto;

da bodo v Nemčiji odslej učence, ki so dovršile osnovno šolo, vzgajali v posebnih zavodih, kjer se bodo predvsem učile, kako biti v pomoč materam. Imele bodo vsaj ockrbo, a nobena plača;

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebšćine ali prodajajo svoje prideleke ali lažje poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Nudimo vam za majhen denar dobra oblačila. A. Presker. Sv. Petra cesta 14

Dekle vajeno kmečkih del in krmiljenja goveje živine dobi službo takoj na Gorenškem. — Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 12.534.

Prodaj manjše posestvo. Poizve se Topole štev. 17, pri Mengau.

Prastovoljna

javna dražba posestva in nove hiše v Kozarjih št. 39 bo dne 14. t. m. ob 1 popoldne. V poštev pridejo tudi vložne knjižice.

Bepelj že stari prodajalec bi zmešal se rad, le pridno v Domoljubu inseriraj, kupca ti kaj kmalu privede ujevog mal inserat.

Novo s 4-tim teletom prodam ali zmenjam za enako pol brejo. Val. Babnik, Glavnica pri St. Vidu nad Lj.

Pletilni stroji se po zelo ugodni cenil. — Ponudbe stavite Stefi Grebene, Hraštnik.

Dekline pridelke

prodaj po najvišji dnevni cenil vsak kmetovalec, če jih oglašuje v malem oglasniku Domoljuba. — Za stalne naročnike polovična oglasna pristojbina. — Din 250 za vrstico.

Trgovina če gre ti slabo in kupcev nobenih več ni, naroči oglas v Domoljubu, in kmalu boš rešen skrbil.

Posestvo ti naglo prodaj »Domoljub« mali oglas, če ne zgotoviš denarjem, pa kupca ti s knjižico da.

Bata se briga za kmeta

79
Vrsta: 0167-00
Čevlji iz mastne kravice z močnim in nerastrgljivim gumijastim podplatom - živani in zbiti.
Izdržljivi in vsak par.

99
Kdor ima rad koničasto obliko, nosi samo tebe čevlje iz boksa s gumijastimi podplati

99
Vrsta: 9897-00
Za blete, gnoj in močvirje najbolje ustrazajo nepromočljivi gumijasti škornji

99
Vrsta: 1977-22

29
Vrsta: 4644-00
Doma in okrog hiše vsakdo nosi naše tople »repe« s gumijastimi podplati

99
Vrsta: 8967-23

89
Vrsta: 1937-23
Fantom in mladim ljudem dobro pristajajo tiste trpežni in ceneni polčevlji s gumijastimi podplati

69
Vrsta: 3165-00
Trpežni visoki čevlji za tene in dekleta

45
Vrsta: 3163-00
Če delate v žolo, za vžiganje in delo na polju samo tebe čevlje s nerastrgljivimi gumijastimi podplati

79
Vrsta: 2945-11
Za nedelje in praznik vsakdo nosi tebe dobre in lepe čevlje

Prijatelji!

Zakaj hodiš bos? Zakaj nosiš staro in ponosno obutev? Pridi k nam, za malo denarja dobiš dobro in trpežno obutev!

Obuti bočemo, dobro in poceni
celo družino

Bata

Manufakturo za jesen in simo nudi ugodno, drž. uradnikom tudi na obroko, Običilnica za Slovenijo, Tyrševa cesta 19 (v hiši Gospodarske Zveze) — Do preklica vzamemo v račun hranilne knjižice članic Zedruške Zveze.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Dober odgovor. — Ali je res, gospa, da imate že 30 let staro hčerko? — Seveda je res. — Torej ste se omožili zelo zgodaj. — Da, ob 7. zjutraj.
Otroci med seboj. — Jurček: Če sem poreden, me položi mamica spat brez večerje. — Mihec: Meni se pa to nikoli ne more zgoditi, ker moram piti vsak večer po večerji zdravilo.

Brinje in fige vedno v najboljši kakovosti dobite pri tvrdki
FRAN POGAČNIK d. z o. z. - Ljubljana - sedaj Tyrševa (Dunajska) št. 33 Javna skladišča (Bałkan)

Naročajte »Domoljuba«!

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak

Urednik: Jože Košček

Za Južnoslovansko tiskarno: Karel Čeč